

PRAVIEŠU SAUCIENS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

1Sam 8:1–18, Am 5:10–15, Mih 6:8, 1Moz 19:1–13, Ec 16:49, Jes 1:15–23.

ATMIŅAS PANTS:

“Tev, cilvēk, ir sacīts, kas ir labs un ko Tas Kungs no tevis prasa, proti—darīt taisnību, mīlēt žēlastību un pazemīgi staigāt sava Dieva priekšā!” (Mih 6:8).

Vecās Derības pravieši ir vieni no interesantākajiem Bībeles varoņiem. Viņu asās balsis, drosmīgās vēstis, bēdu, dusmu un varmācības izjūta un reizēm viņu vēsts pasniegšanas veids padarīja viņus par cilvēkiem, ko nevarēja ignorēt, pat ja viņu klātbūtne ne vienmēr bija patīkama.

Sūtīti pirmkārt pie Israēla un Jūdas, pravieši aicināja izredzētos ļaudis atpakaļ pie viņu Dieva aicinājuma. Ļaudis un viņu vadītājus pārāk viegli aizrāva elki un apkārtējo tautu dzīvesveids. Praviešu nepateicīgais uzdevums bija aicināt viņus nožēlot, atgādinot par Dieva mīlestību uz viņiem un Viņa rīcību pagātnē viņu labā, kā arī reizēm brīdinot par sekām, ja viņi turpinās iet prom no Dieva.

Kā mēs redzēsīm, starp grēkiem un ļaunumiem, no kuriem viņi brīdināja vadītājus un tautu, viens no lielākajiem bija trūcīgo, grūtībās esošo un bezpalīdzīgo apspiešana. Jā, kalpot elkiem bija slikti. Jā, ievērot nepareizus reliģiskus ieradumus bija slikti. Bet arī gūt labumu uz vājo un trūcīgo rēķina bija nosodījumu pelnījusi rīcība.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 3. augustā.

Atkārtotais aicinājums uz taisnību

Neskatoties uz Dieva skaidri izstrādāto plānu Israēla tautai, israēlieši reti kad dzīvoja saskaņā ar savu aicinājumu. Dažas paaudzes pēc tam, kad viņi bija apmetušies savā zemē, viņi lūdza pravieti un tiesnesi Samuēlu iecelt ķēniņu, kas vadītu viņu tautu, “kā tas ir visām tautām” (1Sam 8:5).

Lasi 1Sam 8:10–18. Kāds bija Samuēla brīdinājums tautai, atbildot uz ķēniņa lūgumu?

Samuēls atzina šo kā soli, kas padarīs viņus līdzīgus citām tautām arī citos veidos. Samuēls gan centās dot padomus pirmajam ķēniņam Saulam, taču nepagāja ilgs laiks, kad tas kļuva par realitāti. Pat Israēla valsts uzplaukuma laikā Dāvids un Sālamans neizbēga no kārdināšanām, korupcijas un savas varas pārmērībām.

Israēla un Jūdas ķēniņu valdīšanas laikā viens no Dieva risinājumiem bija sūtīt praviešus, lai izteiktu Savu gribu un atgādinātu israēliešu vadītājiem un tautai viņu Dieva dotās atbildības pret aizmirstajiem sabiedrības locekļiem.

Ebreju praviešu rakstos mēs redzam pastāvīgu un no jauna atkārtotu aicinājumu dzīvot taisnīgi un darīt taisnību sabiedrībā. Stājoties pretī Israēla un tā vadītāju neuzticībai, pravieši bija pastāvīga un neatlaidīga balsis tiem, kam balsu nebija, īpaši tiem, ko bija skārusi Israēla neizdošanās sekot Dieva gribai.

Pārdomājot Vecās Derības praviešu dedzību, Ābrahāms Jošua Hešels (Abraham Joshua Heschel) pretstata mūsu pašapmierinātību viņu neatlaidīgajiem saucieniem pēc taisnības: “Lietas, kas iedvesa šausmas praviešiem, pat tagad ir ikdienas notikumi visā pasaulē. [...] Viņu saspringtā neiecietība pret netaisnību var mūs pārņemt kā histērija. Mēs paši esam liecinieki nepārtrauktiem netaisnības darbiem, liekulībai, māņiem, varmācībai, postam, bet mēs reti kļūstam sašutuši vai pārāk satraukti. Praviešiem pat sāka netaisnība pieņemt kosmiskas proporcijas.” (“The Prophets” (New York: Jewish Publication Society of America, 1962), 3., 4. lpp.)

Tas, ko šie pravieši mums piedāvā, ir ieskats Dieva sirdī un prātā. Runājot Dieva labā, viņi var palīdzēt mums ieraudzīt netaisnību un ciešanas mūsu pasaulē caur Dieva asarām pildītajām acīm. Bet šī dedzība ir arī aicinājums rīkoties, strādāt kopā ar Dievu, lai atvieglotu un dziedinātu to cilvēku apspiestību un ciešanas, kas ir ap mums.

Kā mēs reizēm cenšamies būt līdzīgi “visām citām tautām” tādos veidos, kas var būt kaitīgi mums un citiem? _____

Amoss

“Es neesmu pravietis, arī ne pravieša dēls, bet es esmu gans, kas audzē meža vīģes. Bet Tas Kungs paņēma mani no ganāmā pulka un sacīja man: ‘Ej un uzstājies kā pravietis pret Manu Israēla tautu!’” (Am 7:14, 15).

Amoss bija diezgan atvērts, atzīstot, ka viņam trūkst pravieša īpašību, bet, atklājot savu vēsti Israēla tautai, viņš parāda acīmredzamu spēju piesaistīt savus klausītājus tam, ko viņš grib tiem pateikt.

Viņš sāk ar populāru piezīmi, uzskaitot apkārtējās tautas – Sīriju, Filistiju, Feniķiju, Edomu, Ammonu un Moābu – un sīki aprakstot viņu noziegumus, varmācību un nežēlību, par ko Dievs viņus sodīs (sk. Am 1:3–2:3). Ir viegli iedomāties israēliešus aplaudējam šim ienaidnieku apsūdzībām, īpaši tāpēc, ka daudzi no šo tautu noziegumiem bija vērsti pret pašiem israēliešiem.

Tad Amoss virzās mazliet tuvāk savējiem, pasludinot Dieva tiesu pret Jūdu tautu, Israēla dienvidu kaimiņu tagad sadalītājā valstī. Runājot Dieva vārdā, Amoss norāda uz Dieva atmešanu, viņu nepaklausību Dieva baušļiem un par sodiem, kas nāks pār viņiem (sk. Am 2:4, 5). Nu mēs varam iedomāties ziemeļu valsts cilvēkus, aplaudējot Amosam, jo viņš norāda uz to ļaužu nepareizo rīcību, kas dzīvo kaimiņos.

Bet tad Amoss pievēršas saviem klausītājiem. Pārējā grāmata pievēršas Israēla ļaunumam, elkdievībai, netaisnībai un atkārtotajām kļūdām no Dieva perspektīvas.

Izlasi Am 3:9–11; 4:1, 2; 5:10–15 un 8:4–6. No kuriem grēkiem viņš brīdina? _____

Lai gan Amoss nav diplomātisks savā valodā un viņa brīdinājumi ir kā sods, viņa vēsts ir pilna ar lūgumiem atgriezties pie Dieva. Tas iekļauj taisnības izjūtas atjaunošanu un rūpes par trūcīgajiem viņu vidū: “Bet lai tiesa plūst kā straume un taisnība kā mūžīgs strauts!” (Am 5:24). Daži pēdējie Amosa pravietojuma panti norāda uz Dieva tautas atjaunošanu nākotnē (sk. Am 9:11–15): “Dziļākās atkrišanas un lielāko vajadzību stundā Dieva vēsts viņiem bija piedošanas un cerības vēsts.” (Elena Vaita “Pravieši un ķēniņi”, 283. lpp.)

Vai ir bijuši brīži, kad tev ir bijis jārunā skarbi, lai izlabotu nepareizības? Kā tu vari izšķirt, kad šāda valoda ir piemērota? _____

Miha

“Tev, cilvēk, ir sacīts, kas ir labs un ko Tas Kungs no tevis prasa, proti – darīt taisnību, mīlēt žēlastību un pazemīgi staigāt sava Dieva priekšā” (Mih 6:8). Kādos veidos tu tieši tagad vari izdzīvot šos vārdus? _____

Mihas 6:8 varbūt ir viens no vislabāk zināmajiem pantiem Rakstos. Tomēr līdzīgi daudziem citiem pantiem, ko mēs pārtaisām par saukļiem un ko liekam uz “plakātiem”, mēs, iespējams, esam mazāk pazīstami ar šī panta kontekstu, nekā mēs domājam.

Izlasi Mih 2:8–11 un 3:8–12. Ko cilvēki darīja, ko Miha bija pavēlējis? _____

Ahaza kā Jūdas ķēniņa valdīšanas laikā Dieva tauta bija sasniegusi jaunu kritumu savas tautas vēsturē un garīgumā. Elkdievība un tās dažādie ļaunie ieradumi bija vairojušies. Vienlaikus, kā to atzīmēja arī citi tā laika pravieši, trūcīgie vēl arvien tika ļaunprātīgi izmantoti un padarīti par upuriem.

Miha bija tāds pats likteņa pravietis kā viņa laikabiedri. Lielākā daļa no viņa pirmajām trim nodaļām izsaka Dieva dusmas un bēdas ļaunuma dēļ, ko bija darījusi Viņa tauta, kā arī stāsta par iznīcību, kas viņiem tuvojas.

Bet Dievs nebija padevies attiecībā uz Saviem ļaudīm. Pat praviešu griezīgās balsis un asās vēstis bija norādījums uz to, ka Dievam Viņa ļaudis vēl joprojām interesē. Viņš deva tiem brīdinājumus Savas mīlestības un rūpju dēļ. Viņš ilgojās viņiem piedot un viņus atjaunot. Viņš nepaliks dusmīgs mūžīgi (sk. Mih 7:18–20).

Šāds ir konteksts labi zināmajam pantam – rīkojies taisnīgi, mīli žēlastību, staigā pazemīgi. Tas var izklausīties vienkārši, bet izdzīvot šādu ticību praktiskā veidā ir daudz lielāks izaicinājums, īpaši ja šāda rīcība liekas tik nesaskanīga ar apkārtējo sabiedrību. Kad citi gūst labumu no netaisnības, zobojas par žēlastību un dzīvo lepībā, taisnīga rīcība, žēlastības mīlēšana un pazemīga staigāšana prasa drosmi un neatlaidību. Tomēr mēs to nedarām vieni. Ja mēs rīkojamies vieni, tad mēs nestaigājam ar savu Dievu.

Kāda ir saikne starp taisnības darīšanu, žēlastības mīlēšanu un staigāšanu pazemīgi Dieva priekšā? _____

Ecehiēls

Ja mums būtu jājautā kristiešu grupai par “Sodomas grēkiem”, pavisam iespējams, ka daudzi sāktu ar tās dažādo seksuālo grēku un citu izvirtības formu aprakstu. Galu galā 1Moz 19:1–13 attēlo slimu un sabojātu sabiedrību, kas ir vairāk nekā nobriedusi iznīcībai.

Tomēr interesanti, ka atbilde ir sarežģītāka par to. Pārdomājiet Ecehiēla aprakstu: “Redzi, tas bija tavas māsas Sodomas noziegums: lepnība, maizes pilnība un dzīve bez bēdām, tāda bija viņas un viņas meitu dzīve. Bet nabagam un trūkuma cietējam tā nesniedza palīdzīgu roku” (Ec 16:49). Lai gan ir skaidrs, ka Kungs neatstāja neievērotas citas samaitātības formas, kas bija atrodamas pilsētā, Ecehiēls šeit pievēršas ekonomiskajai netaisnībai un rūpju neizrādīšanai par trūcīgajiem.

Vai varētu būt, ka Dieva acīs šie ekonomiskie grēki bija tikpat slikti kā seksuālie?

Sekojojot tūlīt pēc Amosa, Mihas un Jesaja, Ecehiēla pirmie pravietojumi izklausās līdzīgi brīdinājuma vēstij par gaidāmo iznīcību. Tomēr pēc Jeruzālemes krišanas Babiloniešu rokās un tās ļaužu nonākšanas gūstā Ecehiēla uzsvars mainās, pilnībā pievēršoties Dieva atjaunošanas apsolījumiem.

Izlasi Ec 34:2–4, 7–16. Salīdzini, kā Dievs novērtē samaitātos Israēla vadītājus un pats Savu vadīšanu. Cik ļoti viņu izturēšanās pret vājākajām “avīm” ir pretstatā Viņa metodēm?

Pat ja viņi bija tik slikti, ka viņus salīdzināja ar Sodomu, Kungs vienalga nāca pie viņiem cerībā, ka varēs novērst viņus no viņu ļaunuma. Saskaņā ar atjaunoto Dieva plānu Savu ļaužu labā viņi atgriezīsies savā zemē, Jeruzāleme tiks atjaunota un templis tiks restaurēts. Atkal tiks svinēti Dieva dotie svētki, un zeme atkal tiks vienlīdzīgi sadalīta starp ļaudīm, kā viņi to bija mantojuši (sk. Ec 47:13–48–29). Šķiet acīmredzams, ka Dieva nodoms bija, lai Viņa plāns Saviem ļaudīm, kā tas tika pirmo reizi dots Mozum un Israēla ļaudīm pēc viņu izglābšanas no Ēģiptes, atkal tiktu atjaunots ar Viņa ļaužu atgriešanos no gūsta. Tas ietvēra rūpes par vājākajiem sabiedrības locekļiem, kā arī par tiem, kas tika uzskatīti par atstumtajiem.

Cik tev ir svarīgi tas, ka mūsu Dievs ir Dievs, kas piedāvā otrās iespējas pat tiem Viņa ļaudīm, kas ir rīkojušies nepareizi pēc tam, kad viņiem bija dota iespēja izdarīt labāku izvēli?

Jesaja

Izlasi Jes 1:15–23; 3:13–15 un 5:7, 8. Kā tu aprakstītu pravieša atbildi uz sabiedrībā notiekošo?

Jesajas pirmajā svētrunā – pirmajās piecās nodaļās – ir kopā sajaukta iznīcinoša kritika par to, par kādu sabiedrību ir kļuvusi Dieva tauta, tuvojošās tiesas brīdinājumi, kas sekos tam, ka tauta ir atmetusi Dievu un turpina darīt ļaunu, un cerības piedāvājums, ja tā atgriezīsies pie Dieva un izmainīs savas dzīves un sabiedrību. Bet varbūt spēcīgākās emocijas, kas izskan viņa vārdos, ir bēdas. Balstoties uz savu izpratni par to, kas ir Dievs un ko Viņš vēlas Saviem ļaudīm, pravietis apraud to, kas ir zaudēts, neskaitāmus aizmirstus cilvēkus, kas ir ievainoti, un spriedumu, kam jānāk pār tautu.

Jesaja turpina šo modeli savā pravietiskajā kalpošanā. Viņš aicina cilvēkus atcerēties, ko Dievs viņu labā ir darījis. Viņš arī piedāvā šiem cilvēkiem cerību tajā, ko Dievs grib viņiem darīt nākotnē. Tādējādi mums vajadzētu meklēt Kungu tagad, jo atjaunotās attiecības ar Viņu iekļaus pašreizējās nepareizās rīcības nožēlu un izmaiņu izturēšanās veidā pret citiem.

58. un 59. nodaļā Jesaja atkal atgriežas pie savām bažām par taisnību. Viņš atkal apraksta sabiedrību, kurā “nostumta pie malas tiesa, un taisnība pilnīgi izzudusi; uzticība grīļojas kaut kur tirgus laukumā, bet godīgums nekur neatrod ieejas” (Jes 59:14). Bet viņš arī apliecina, ka Dievs to redz un ka Dievs izglābs Savus ļaudis – “nāks pestītājs” (Jes 59:20).

Visā Jesajas grāmatā nozīmīga daļa pravieša uzmanības ir veltīta Mesijas nākšanas pasludināšanai, kas beidzot atjaunos Dieva valdīšanu virs zemes un atnesīs taisnību, žēlastību, dziedināšanu un atjaunošanu kopā ar Viņu.

Izlasi Jes 9:6, 7; 11:1–5; 42:1–7 un 53:4–6. Kā šie pravietojumi saskan ar to, ko jūs saprotat ar Jēzus dzīvi, kalpošanu un nāvi? Ko šie pravietojumi rosina domāt par to, kāds ir nolūks Viņa nākšanai uz šo pasauli? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Pravieši un ķēniņi” nodaļu “Asīrijas gūstā” (279.–292. lpp.) un “Jesajas aicināšana” (303.–310. lpp.).

“Pret šajā laikmetā visur redzamo apspiešanu, kļedzošo netaisnību, nevajadzīgo greznumu un izšķērdību, nekaunīgajiem mielastiem un dzīrēm, rupjo izvirtību un izlaidību savu balsi pacēla pravieši, bet veltīgi bija viņu protesti, velti tie uzrādīja ļaužu grēkus.” (Elena Vaita “Pravieši un ķēniņi”, 282. lpp.)

“Jesajam izredzes bija īpaši drosmi atņemošas, ja runa ir par cilvēku sociālo stāvokli. Savā kārē gūt peļņu vīri pievienoja māju mājai un lauku laukam. [...] Taisnība bija sabojāta, un trūcīgajiem netika parādīta žēlastība. [...] Pat amatpersonas, kuru pienākums bija pasargāt bezpalīdzīgos, bija kurlas pret trūcīgo un nabadzīgo, atraitņu un bāreņu saucieniem. [...] Ņemot vērā šos apstākļus, nav pārsteigums, ka Jesaja, kas Usijas valdīšanas pēdējos gados tika aicināts nest Jūdus tautai Dieva brīdinošās un norājošās vēstis, centās izvairīties no tādas atbildības. Viņš labi saprata, ka sastapsies ar krasu pretestību.” (306., 307. lpp.)

“Mums vajadzētu uzņemt šos skaidros praviešu vārdus [...] kā Dieva balsi katrai dvēselei. Mums nevajadzētu zaudēt nevienu iespēju darīt žēlastības, maigas tālredzības un kristīgas pieklājības darbus to labā, kas nes nastas un ir apspiesti.” (327. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Mēs bieži saprotam, ka pravietojumu funkcija ir paredzēt nākotni. Kā tas, ka Vecās Derības pravieši pievērsās pasaulei, kurā viņi dzīvoja, maina tavu izpratni par pravieša lomu?

2. Praviešu dzīve un vēsts parāda, cik grūti un bīstami var būt stāvēt par patiesību. Kāpēc, tavuprāt, viņi darīja to, ko darīja, un runāja to, ko runāja?

3. Praviešu rakstos, šķiet, Dievs vienviet ir dusmīgs, citviet parāda dziļas rūpes par Saviem ļaudīm. Kā jūs varat saskaņot šos divus Dieva rakstura aspektus?

Kopsavilkums: Vecās Derības pravieši bija dedzīgi un bieži dusmīgi un sarūgtināti Dieva ceļu aizstāvji. Pārdomājot paša Dieva izteiktās rūpes, šī dedzība ietvēra spēcīgu pievēršanos taisnībai trūcīgo un apspiesto labā. Praviešu aicinājums atgriezties pie Dieva ietvēra netaisnības pārtraukšanu, ko Dievs apsolīja darīt savās vīzijās, lai nodrošinātu Saviem ļaudīm labāku nākotni.